

COVID -19, epidemiologinen arvio

(Arvio tehdään pääosin EU:n ja Schengenin ulkopuolisista maista ja alueista.)

(Arvion tekemisessä on käytetty ECDC:n (26.8.2021) ja WHO (24.8.2021) julkaisemia tietoja. Lisäksi rokotustietoja on saatu ECDC:n ja WHO:n Euroopan alueen interaktiivisista palveluista (dashboards). Muut mahdolliset lähteet mainitaan tekstissä.)

(Tässä arviossa tapausmäärällä tarkoitetaan yleensä viikkoa kohden raportoituja COVID-19-tautitapauksia.)

1. Yleistä epidemiologisen tilanteen arvioinnista

Epidemiologisen tilanteen kehittymiseen vaikuttavat olennaisesti eri maiden asettamat rajoitukset ja niiden mahdollinen poistaminen tai uudelleen asettaminen sekä koronarokotusten kattavuuden lisääntyminen väestössä. Tilanteen ennustamista vaikeuttaa myös se, että eri maissa on hyvin erilaiset terveydenhuolto- sekä tartuntatautien seuranta- ja raportointijärjestelmät. Osassa maailman maista on suuria puutteita mahdollisuudessa hakeutua hoitoon ja saada varmennettu COVID-19-diagnoosi. Myös maiden kyvyssä suorittaa tartunnan jäljitystä ja katkaista tartuntaketjuja on isoja eroja. Raportoitu pieni määrä uusia koronatautitapauksia voi kertoa maan epidemiologisesta tilanteesta, mutta se voi myös johtua vähäisestä testaamisesta ja puuttuvasta tartunnan jäljityksestä.

2. Yleiskuva

Koronavirusepidemia jatkuu maailmalla edelleen voimakkaana. Varmistettujen COVID-19-tapausten määrä ylitti 210 miljoonaa 24.8.2021. Viikkoa (33) kohden raportoitujen uusien tapausten määrä ja COVID-19 liittyvien kuolemantapausten määrä on stabilisoitunut ja samansuuruista, kuin edellisellä viikolla, mutta alueellisia eroja on. Tapausmäärien kasvu oli edelleen voimakkainta Amerikoissa (8 % kasvu) ja Aasiassa Läntisen Tyynenmeren alueella (20 % kasvu). COVID-19 liittyvät kuolemantapaukset kasvoivat viikolla 33 eniten Euroopassa (11 %) ja Amerikoissa (10 %). Läntisen Tyynenmeren alueella uudet kuolemantapaukset ei ollut kasvua. Euroopan alueella viimeaikaisesta tapausmäärien kasvusta huolimatta ei nähdä COVID-19 liittyvien kuolemantapausten määrää vastaavaa kasvua. Eniten COVID-19-tapauksia Euroopan alueella raportoitiin Isossa-Britanniassa, Ranskassa ja Venäjällä ja kuolemantapauksia Venäjällä. Koko maailmassa eniten uusia tartuntoja todettiin USA:ssa. Australiassa pitkän rauhallisen jakson jälkeen alkanut uusi epidemia-aalto jatkaa yhä voimistumistaan ja Australia on raportoinut myös COVID-19 liittyvistä kuolemantapauksista. Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne on edelleen suhteellisen rauhallinen.

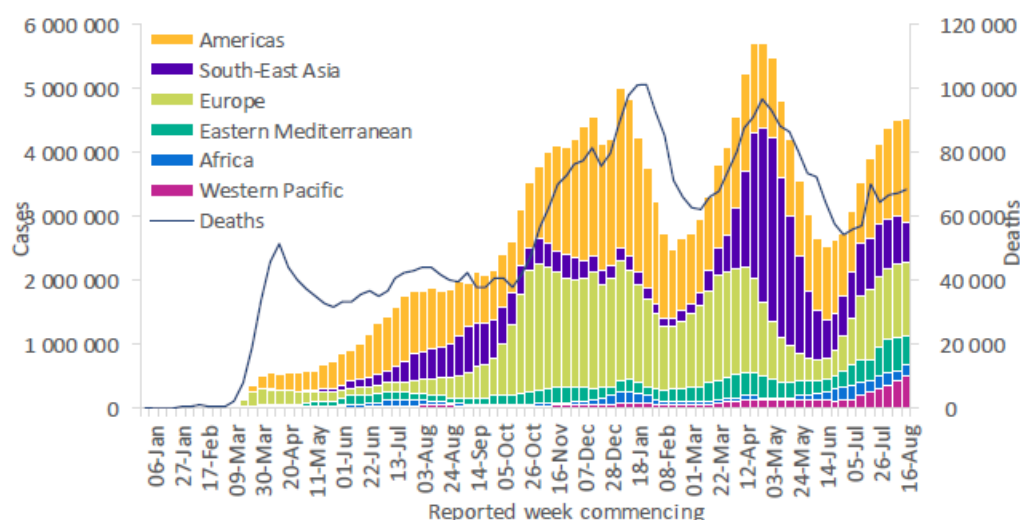
Uusia koronavirusmuunnoksia on löydetty laajalti ympäri maailmaa, ja ne aiheuttavat suurimman osan tartunnoista. WHO on nimennyt (8.6.2021 raportissa) koronavirusmuunnokset uudella tavalla. **Alfa**-virusmuunnosta eli Britanniassa havaittua muuntunutta virustyyppiä (tieteellisesti nimeltään 20B/501Y.V1 tai B.1.1.7) on WHO:n mukaan löydetty lähes kaikista maailman maista muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Todennäköisesti tämä muunnos on levinnyt kaikkialle ja niiden maiden kohdalla, joista sitä ei ole raportoitu, kyse on raportointiin ja sekvensointiin liittyvistä puutteista. **Beta**-virusmuunnosta eli Etelä-Afrikassa havaittua

virustyyppiä (tieteelliseltä nimeltään 20C/501Y.V2 tai B.1.351) on löydetty 141 maasta ja kaikista maanosista. **Gamma**-virusmuunnosta eli brasilialaista virustyyppiä (tieteelliseltä nimeltään B.1.1.28.1 tai P.1) on löydetty 86 eri maasta lähinnä Amerikasta ja Euroopasta sekä useista Aasian maista, Australiasta ja Uudesta-Seelannista.

Maailman terveysjärjestö WHO lisäsi 12.5.2021 Intian variantin B.1.617 ja sen jatkolinjat B.1.617.1, B.1.617.2 ja B.1.617.3 huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalle. Päätös perustui arvioon muunnosviruksen lisääntyneeseen tartuttavuuteen. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus ECDC lisäsi Intian B.1.617.2-variantin huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalle 25.5.2021. WHO on myöhemmin poistanut B.1.617.1- ja B.1.617.3- linjat tältä listalta, joten ainoastaan B.1.617.2-virusmuunnos on jäljellä huolestuttavien koronavirusmuunnosten listalla ja sen uusi nimi on **Delta**-virusmuunnos. Sitä on nyt raportoitu 163 maasta.

Kuva 1. COVID-19 tapausten määrä ja kuolemat viikkoa kohden eri mantereilla, Lähde WHO 22.8.2021

Figure 1. COVID-19 cases reported weekly by WHO Region, and global deaths, as of 22 August 2021**

3. EU:n ja Schengenin ulkopuoliset maat ja alueet

3.1 Itä-Eurooppa ja Balkanin alue

Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 197. Venäjällä tapausmäärät kasvoivat voimakkaasti kesäkuussa. Heinäkuun puolivälissä tapausmäärien kasvu taittui ja se on elokuussa kääntynyt hitaaseen laskuun. Tilanne vaihtelee maan sisällä. Pietarin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 368, Leningradin alueen 168, Karjalan tasavalan 381 ja Muurmanskin alueen 361. Moskovassa ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 198. Kaikilla näillä alueella tapausmäärät ovat laskeneet, eniten Moskovassa. Venäjän rokotuskattavuudet 26.8.2021 yhden ja kahden annoksen saaneiden osalta olivat 29,4 % ja 24,3 %. (Suomen Moskovon suurlähetystön antama tieto). Venäjä raportoi kesällä selvästi enemmän COVID-19 liittyviä kuolemantapauksia päivää kohden kuin mitä talven 2021 epidemia-aallon aikana.

Ukrainan epidemiatilanne on selvästi parantunut kevään tilanteeseen nähden ja tapausmäärät laskeneet voimakkaasti. Viimeisten viikkojen aikana tapausmäärissä on tapahtunut pientä kasvua. Ukrainan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 35,9. Rokotuskattavuus (täysin rokotettuja) 28.8.2021 oli 8 %.

Valko-Venäjän 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 169. Uusien tapausten määrä on laskenut talven huippulukemista, mutta viimeisten viikkojen aikana uusien tapausten määrä on kääntynyt kasvuun ja epidemia jatkuu edelleen kohtuullisen voimakkaana. Rokotuskattavuus 26.8.2021 oli 13 %.

Moldovan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 94,2. Tapausmäärät ovat laskeneet selvästi talven ja kevään huippulukemista, mutta viime viikkoina on havaittavissa kasvua tapausten määrissä. Rokotuskattavuus 26.8.2021 oli 22%.

Balkanin alueella epidemiatilanne parantui selvästi kevään kuluessa, mutta nyt tapausmäärissä nähdään kaikkien maiden kohdalla voimakasta kasvua. Kahden viikon ilmaantuvuudet 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 olivat, Serbia: 240, Bosnia-Hertsegovina: 109, Albania: 190, Montenegro: 1003, Kosovo: 1124, Pohjois-Makedonia: 538.

3.2 Iso-Britannia

Iso-Britanniassa tapausmäärät kasvoivat voimakkaasti kesä-heinäkuussa delta-variantin levitessä väestössä. Heinäkuun puolenvälin jälkeen tartuntamäärät kääntyivät laskuun siitä huolimatta, että Iso-Britannia on luopunut suurimmasta osasta rajoitustoimia. Tapausmäärien lasku näyttää kuitenkin pysähtyneen elokuussa ja uusia tapauksia ilmaantuu aika tasaiseen tahtiin. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 586. Maan koronarokotuskattavuus on hyvä, 26.8.2021 ensimmäisen rokoteannoksen saaneita oli 89 % ja toisen annoksen saaneita oli 78,2 % aikuisväestöstä.

3.3 Amerikka

Amerikassa epidemiatilanne on kääntynyt huonompaan suuntaan. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat eri maissa. Yhdysvaltojen epidemiatilanne on kääntynyt huonompaan suuntaan heinäkuun kuluessa ja tapausmäärät ovat olleet kasvussa elokuussa. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 588. Kanadassa oli keväällä ja alkukesällä voimakas kolmas epidemia-aalto, joka kesän kuluessa on selvästi vaimentunut, mutta elokuussa tapausmäärät ovat uudestaan kääntyneet kasvuun. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 84. Brasiliassa tapausmäärissä on tapahtunut vaihtelua. Nyt tapausmäärät ovat laskussa ja 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 191. Kokonaisuutena epidemia jatkuu Brasiliassa varsin voimakkaana. Meksikossa tapausmäärät ovat voimakkaassa kasvussa ja 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 196. Argentiinassa ja Chilessä tapausmäärät olivat touko-kesäkuussa voimakkaassa kasvussa, mutta tapausmäärät kääntyivät selvään laskuun kesäkuun lopulla ja heinäkuussa.

3.4 Aasia

Yleiskuvana voidaan todeta, että epidemiatilanne huononee Aasiassa erityisesti Läntisen Tyynenmeren alueella. Tilanteet kuitenkin vaihtelevat maittain. Intiassa oli erittäin voimakas toinen epidemia-aalto, joka on nyt laantunut. Tapausmäärät laskivat nopeasti, tosin viimeisten viikkojen aikana lasku on pysähtynyt. Intian 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 35. Myös esimerkiksi Indonesiassa tapausmäärät ovat laskussa. Toisaalta Thaimaassa, Malesiassa ja Vietnamin tapausmäärät kasvavat.

Etelä-Koreassa on käynnissä viides epidemia-aalto, joka on näkynyt tapausmäärien selvänä kasvuna. Etelä-Korean 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 49,4. Japanissa on sama tilanne ja viides epidemia-aalto jatkuu varsin voimakkaana. Japanin 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli jo 195. Kiinassa, Hongkongissa ja Macaossa epidemiatilanne on rauhallinen. Taiwanissa tapausmäärät ovat laskeneet selvästi kevään epidemia-aallon huipun jälkeen ja epidemiatilanne on nyt rauhallinen. Singaporen epidemiatilanne kääntyi heinäkuussa pitkän rauhallisen jakson jälkeen huonompaan suuntaan, mutta tapausmäärien kasvu on kääntynyt laskuksi elokuussa. Singaporen 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 12,4.

Israelissa epidemiatilanne on huonontunut ja tapausmäärät ovat kasvaneet. 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 1044. Israel on rokottanut nopeasti väestöään ja rokotuskattavuus yhden ja kahden annoksen saaneiden osalta on yli 60 %. Rokotuskattavuus Israelissa kasvaa nyt kuitenkin suhteellisen hitaasti ja maa on juuri käynnistänyt rokoteuksien 3. annosten antamisen. Saudi-Arabiassa tapausmäärät ovat loivassa laskussa ja Iranissa voimakkaassa kasvussa.

3.5 Afrikka

Afrikassa on edelleen käynnissä kolmas epidemia-aalto, joka jatkuu varsin voimakkaana, vaikka tapausmäärät ovat viime viikkoina hieman laskeneet. Etelä-Afrikassa uusi koronavirusmuunnos aiheutti voimakkaan toisen epidemia-aallon vuodenvaihteessa. Epidemiatilanne rauhoittui helmikuun aikana, mutta toukokuussa alkoi kolmas epidemia-aalto, joka jatkuu edelleen, vaikka tapausmäärissä onkin havaittavissa laskua. Etelä-Afrikan 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 266. Vastaava tapausmäärien nousu on havaittu useassa muussakin Afrikan maassa.

3.6 Oseania

Australiassa ja Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne jatkui pitkään rauhallisena. Australiassa tapausmäärät ovat kuitenkin selvästi nousseet 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli kaksinkertaistunut 30:een kahdessa viikossa. Australia on myös raportoinut COVID-19 liittyvistä kuolemantapauksista. Uudessa-Seelannissa epidemiatilanne on edelleen rauhallinen ja 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden 26.8.2021 oli 3,40.